

Tématické programy

Literatura arabského světa

A

ČTVRTEK 12. května

12.00–15.50

LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KRÍDLLO

Literatura arabského světa

Mezinárodní setkání věnované ústřednímu tématu literárního festivalu Svět knihy Praha 2011, jehož se účastní významní hosté: spisovatelé, nakladatelé a překladatelé z České republiky a z arabských zemí.

Tlumočeno: angličtina, arabština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Ústav Blízkého východu a Afriky*

FF UK, Společnost česko-arabská, Literature Across

Frontiers, Next Page, DAR IBN RUSHD

Setkání moderuje: **František Ondráš** – arabista, který vyučuje arabský jazyk a literaturu v Ústavu Blízkého východu a Afriky FF UK. Působil na Káhirské univerzitě a Univerzitě Ain Šams, je překladatelem, autorem mnoha článků a monografií např. *Egyptská hovorová arabština* a *Moderní egyptská próza v 80. a 90. letech 20. století*.

I. Svět moderní arabské literatury

Diskutují: Radžá 'Alim (Saúdská Arábie), Šaríf Bakr (Egypt, Al Arabi Publishers), Mansúra 'Izz ad-Dín (Egypt), Alice Guthrie (UK), Neil Hewison (Egypt, American University of Cairo Press), Iva Lišková (ČR), Hassúna al-Musbáhi (Tunisko), Fátima Šaraf ad-Dín (Libanon / Belgie), Jovanka Šotolová (ČR), Jiří Tomek (ČR), Jan Tošovský (ČR).

Současná arabská literatura přináší obraz zásadních změn v přístupu k tradičním hodnotám arabské společnosti. Arabští autoři povídkových a románových textů proto využívají takových metod a postupů, které odpovídají jejich představám o ztvárnění nové „reality“ zahrnující sen a mýtus. Odhalování tabuizovaných témat je příznačné pro současnou arabskou prózu, jež zahrnuje problematiku erotických, náboženských a politických vztahů. K poslední jmenovaným patří i tematika exilové literární tvorby, jejíž umělecká hodnota spočívá v možnosti zobrazit arabskou společnost pohledem autorů žijících v arabském světě i za jeho hranicemi.

Příspěvky:

Maghrebská literatura v Čechách: poušť bez oázy

Uvádí: **Jovanka Šotolová** – překladatelka, šéfredaktorka časopisu www.iliteratura.cz, přednáší na Ústavu translologie FF UK.

Maghrebská literatura je bohatá a velmi různorodá, vedle starších a osvědčených spisovatelů se prosazují i mladí autoři. Oblast Maghrebu zahrnuje různá území – zejména Alžírsko, Maroko, Tunisko. Mluví se tu různými jazyky, spisovatelé píší arabsky, berbersky a francouzsky, někdy i anglicky. Literární tvorba dává možnost promlouvat za vlastní národ, je ale i výpovědí ryze osobní. Slouží jako nástroj emancipace, osamostatnění i vymezení se před světem. Důležitý proud současné literatury tvoří i maghrebští autoři žijící ve Francii – děti někdejších přistěhovalců, tzv. beurs, jejichž tématem jsou zejména problémy mladých lidí žijících na periferiích velkoměst. Přesto je literatura z oblasti Maghrebu u nás prakticky neznámá. Proč? Pokusíme se nabídnout pár odpovědi.

Cesty současné tuniské poezie

Uvádí: **Iva Lišková** – absolventka kateder arabistiky a českého jazyka a literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Zabývá se moderní arabskou literaturou.

Jaký je obraz literárního života v současném Tunisku? Kam směřuje současná tuniská poezie? Příspěvek se bude zabývat také problematikou cenzury a prolínáním vlivů klasické arabské a moderní světové literatury. Seznámí zájemce s některými poetickými liniemi a jejich současnými představiteli: politická lyrika se surrealistickými vlivy v díle Awláda Ahmada, mystika v básních Munsifa al-Wahájjibho, prolínání mystiky a surrealismu u Fadíly aš-Šábbí či Júsufa Rzúqy.

Vznik a rozvoj arabského dramatu a divadla v Egyptě, Sýrii a Libanonu

Uvádí: **Jan Tošovský** – vystudoval arabistiku a religionistiku na FF UK a dramaturgii na DAMU. Na arabistice absolvoval diplomovou práci, věnovanou významnému syrskému dramatikovi Saadalláhu Wannúsovi. Od roku 2008 pracuje jako dramaturg v libereckém divadle F. X. Šaldy.

Příspěvek se zabývá arabským divadlem tak, jak se rozvíjelo od poloviny 19. století v rámci arabské kulturní obrody. Zvláštní pozornost je pak věnována rozvoji divadla v Egyptě ve 20. století.

Vliv arabské lidové a pololidové literatury na utváření arabské dětské literatury

Uvádí: **Jiří Tomek** (ČR) – autor arabských pohádek a mýtů, které vyšly v nakladatelství DAR IBN RUSHD či Albatros a byly zpracovány také pro Čs. rozhlas. *Bohové a faraoni, Faraoni a kouzelníci, Zanuúbije – královna sýrské pouště, Příběhy faraónů, Perlová zahrada.*

Příspěvek se zabývá žánry a tématy arabské dětské literatury a vlivy, které na její utváření působily. Arabská pololidová literatura obsahuje monumentální sbírku *Tisíce a jedné noci*, lidové romány a nábožensko-legendární vyprávění jako jsou legendární maghází a vyprávění o prorocích. Inspiruje se tématy z dávnověku přilehlých oblastí – Indie, Persie, Babylonie, Asýrie, Starého Egypta a jiných.

II. Arabská literatura v překladu

Diskutují: Charif Bahbouh (Sýrie / ČR), Chálid al-Bil-tagí (Egypt), Alexandra Büchler (UK, Literature Across Frontiers), Barбора Černá (ČR), Yana Genová (Next Page / Bulharsko), Alice Guthrie (UK), Neil Hewison (Egypt, American University of Cairo Press), Maurice Issa (Sýrie / ČR), Zuzana Kudláčková (ČR).

Příspěvky:

Z průpovědí arabských (Historie a současnost českého překladu z arabštiny)

Uvádí: **Zuzana Kudláčková** – absolventka FF UK, obory arabistika a překladatelství a tlumočnictví se specializací angličtina. Věnuje se česko-arabskému překladu a arabštinu vyučuje.

Příspěvek sleduje historii českého překladu z arabštiny od jeho počátků v polovině 19. století až po dnešek. Všímá si výběru překládaných titulů z hlediska dobových kulturně-politických poměrů i vývoje překladatelských metod. Podrobněji se věnuje období od konce druhé světové války. Cílem je zjistit, jaký obraz arabské kultury zprostředkovával český překlad, jak se tento obraz měnil a jaké možnosti má český čtenář, pokud má zájem seznámit se s literaturou této části světa.

PÁTEK 13. května

10.00–10.50

VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Radžá 'Álim a Abdulláh Al-Násir

Setkání s čerstvou laureátkou prestižní ceny „Arabic Booker Prize“ a spisovatelem Abdulláhem Al-Násirem. Moderuje Charif Bahbouh – DAR IBN RUSHD. Tlumočeno: čeština, arabština

[*Království Saúdské Arábie*

Ministerstvo vyššího vzdělávání

11.00–11.50

AUTORSKÝ SÁL – LEVÉ KŘÍDLO

Setkání s Magdím aš-Šáfí'ím (Egypt), předním egyptským ilustrátorem a komiksovým autorem

Tlumočeno: arabština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o. a Literature Across Frontiers*

12.00–12.50

LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

Moderní literatura Saúdské Arábie

Saúdská literatura na sebe výrazně upozorňuje zejména v posledním desetiletí svou otevřeností, s níž začala odhalovat život saúdské společnosti, upouštává pozornost čtenářů jak doma, tak v ostatních arabských zemích. Současná literatura Saúdské Arábie je vynikající úrovně, potvrdilo to ostatně loňské i letošní udělení „Arabského Bookera“, tj. Mezinárodní ceny za arabský román. Vloni ji obdržel Abdu Chál, letos Radžá 'Álim. Vedle těchto saúdských autorů se do užšího či širšího výběru dostali i Umajma al-Chamís, Abdulláh bin Bachít a Maqbúl Músá al-Alawí. V rámci pořadu bude představena antologie saúdsko-arabských povídek vydaných českým nakladatelstvím DAR IBN RUSHD.

Uvádí Věra Vojtišková – absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy – oborů arabistika a perština. Zabývá se literární a genderovou problematikou.

[*Svět knihy, s.r.o., Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK a DAR IBN RUSHD*

11.00–11.50

SÁL ROSTEME S KNIHOU – PRAVÉ KŘÍDLO

Příběh tisíce a druhé noci aneb Literatura arabského světa

Vyhlášení výsledků a předávání cen stejnojmenné literární soutěže pořádané v rámci kampaně Rosteme s knihou. Moderuje Lukáš Hejlík.

[*Svět knihy, s.r.o.*

12.00–12.50

SÁL ROSTEME S KNIHOU – PRAVÉ KŘÍDLO

Daniela Fischerová

Setkání s autorkou k její nové knize *Kouzelná lampa*.

[*Mladá fronta, a.s.*

13.00–13.50

AUTORSKÝ SÁL – LEVÉ KŘÍDLO

Literární prostředí v arabské próze a poezii a jeho odevza v arabských a v západních společnostech

Diskuzi americké spisovatelky Brendy Flanagan a britské arabistky Haifay Khalafallah moderuje David Vaughan (Český rozhlas a BBC).

Tlumočeno: angličtina, čeština

[*US Embassy a Svět knihy, s.r.o.*

13.00–13.50

OBCHODNÍ CENTRUM – STŘEDNÍ HALA

Prezentace arabského knižního trhu

Khaled Abbas (Sphinx Agency – Egypt), Šaríf Bakr (Al Arabi Books, Egypt), Neil Hewison (American University of Cairo Press, Egypt), Nahla Hannú (Egypt), Monika Krauss (ADIBF – UAE).

Tlumočeno: angličtina, arabština, čeština

[*Literature Across frontiers a Svět knihy, s.r.o.*

17.00–18.00

LITERÁRNÍ KAVÁRNA – PRÁVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Výuka arabštiny a učebnice arabského jazykaPřednášející: Jiří Fleissig (ČR), Charif Bahbouh (ČR).
[*Svět knihy, s.r.o. a DAR IBN RUSHD***18.00–18.50**

SÁL ROSTEME S KNIHOU – PRÁVÉ KŘÍDLO

Arabská literatura – mýty a skutečnostMladí arabisté pod vedením Františka Ondráše představí antologii 17 současných arabských autorů, jež vychází v nakladatelství setoutbooks.cz pod názvem *Antologie moderní arabské povídky*. Publikace představuje reprezentativní výběr z moderní arabské povídkové tvorby.[*Svět knihy, s.r.o., Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK za podpory nadace Next Page***20.00**

DIVADLO KAMPA, NOSTICOVA 2A, PRAHA 1

TEL: 608 777 540, WWW.DIVADLOKAMPA.CZ, VSTUP ZDARMA

Arabská literární kavárna

Hosté letošního knižního veletrhu a literárního festivalu čtou ze svého díla a glosují nedávné převratné změny v arabském světě. Účinkují: Radžá 'Álim (Saúdská Arábie), Abdelkader Benali (Nizozemsko / Maroko), Hasan Balásim (Finsko / Irák), Mansúra 'Izz ad-Dín (Egypt) a Hassúna al-Musbáhi (Tunisko). Uvádí: Alexandra Büchler. Hudební doprovod. Tlumočeno: angličtina, arabština, čeština

[*Literature Across Frontiers, Svět knihy, s.r.o.***SOBOTA 14. května****10.30–11.50**

VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Arabské revoluce**Politická debata na téma aktuálního dění v arabském světě**

Diskutující: Abdelkader Benali (Nizozemsko / Maroko), Chálid al-Biltagí (Egypt), Mansúra 'Izz ad-Dín (Egypt), Hassúna al-Musbáhi (Tunisko), Magdí Aš-Šáfi'í (Egypt), Eduard Gombár (ČR – FF UK).

Moderuje: Vladimír Kroc.

Tlumočeno: angličtina, arabština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Literature Across Frontiers***11.00–11.50**

KOMORNÍ SÁL – PRÁVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Tisíc a jedna noc

O vývoji sbírky pohádek promluví Jaroslav Oliverius. Rudolf Veselý představí překladatelskou práci Felixe Tauera a Jan Marek odhalí indické motivy v pohádkách.

[*Kontinenty, Euromedia Group, k.s. a Svět knihy, s.r.o.***12.00–12.50**

AUTORSKÝ SÁL – LEVÉ KŘÍDLO

Islám, mystika, orientalismus

Přednáška o hlavních tendencích islámské mystiky v dějinách: od askeze a dalších forem zbožnosti včetně lásky přes tendence tzv. opojených mystiků až k ideovým vrcholům (Ibn Arabi) a silného vlivu na poezii a vnímání krásy vůbec.

Uvádí: **Luboš Kropáček** – působí v Ústavu Blízkého východu a Afriky FF UK jako profesor pro obor Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky. Je naším předním specialistou na islám, islámskou mystiku a filozofii, je autorem velkého množství článků a cenných knižních publikací jako např. *Duchovní cesty islámu, Islámský fundamentalismus, Blízký východ na přelomu tisíciletí, Islám a Západ, Historická paměť a současná krize*.**Hledání skrytého pokladu – klenoty středověkého islámského mystického písemnictví**

Přednáška přibližuje středověké arabské súfijské (islámské mystické) písemnictví, přičemž stručný výklad o této významné složce muslimské duchovní kultury doprovází četba komentovaných ukázek z českých překladů neautoritativnějších reprezentantů daného žánru.

Uvádí: **Bronislav Ostřanský** – vědecký pracovník Orientálního ústavu Akademie věd ČR. Zabývá se problematikou islámu a zejména islámskou mystikou a lidovou religiozitou, v obecnějším rámci pak středověkým myšlením a kulturou islámských zemí. Je autorem řady článků, překladů a několika knih, např. *Malé encyklopedie islámu a muslimské společnosti*.[*Svět knihy, s.r.o.***13.00–13.50**

LITERÁRNÍ SÁL – PRÁVÉ KŘÍDLO

Arabská literární diaspora a exil – debata

Arabská společnost a literatura pohledem autorů žijících v arabském světě i za jeho hranicemi.

Účinkují: Abdelakder Benali (Nizozemsko / Maroko), Hasan Balásim (Finsko / Irák), Tahar Ben Jelloun (Francie / Maroko), Hassúna al-Musbáhi (Tunisko), Fátima Šaraf ad-Dín (Libanon). Moderuje: František Ondráš (Ústav Blízkého východu FF UK).

Tlumočeno: angličtina, arabština, francouzština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Literature Across Frontiers***15.00–15.50**

LITERÁRNÍ SÁL – PRÁVÉ KŘÍDLO

Ženy-autorky – debata

Účinkují: Mansúra 'Izz ad-Dín (Egypt), Nahla Hannú (Egypt), Fátima Šaraf ad-Dín (Libanon).

Moderuje: Alice Guthrie (UK).

Tlumočeno: angličtina, arabština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Literature Across Frontiers*

17.30–18.50VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA **Tahar Ben Jelloun**

Debaty s významným marockým spisovatelem žijícím ve Francii. Moderuje: Anežka Charvátová.

Tlumočeno: francouzština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Literature Across Frontiers, Francouzský institut, FRA*]

20.00–21.30DIVADLO VIOLA, NÁRODNÍ TR. 7, PRAHA 1
TEL.: 224 220 844, WWW.DIVADLOVIOLA.CZ, VSTUPNÉ: 70 Kč**Zelená lampa poezie****Hudebně-poetický večer českých arabských básníků**

U příležitosti veletrhu zažehnou kouzelnou lampou hudby a poezie syřští a alžírští umělci žijící v České republice: Sana Hedarová, Saadat Ramadánová, Charif Bahbouh, Jafar Hedar, Adda Keddám, Rachid Rahma. Za doprovodu arabské hudby budou číst své básně v češtině a arabštině, řeč bude také o kaligrafii, o divadle, o ženách, psaní a vydávání knih, životě a kultuře Arabů žijících v Čechách.

Večerem provází Lucie Němečková.

[*Svět knihy, s.r.o. a festival Nad Prahou půlměsíc*]

NEDELE 15. května**11.00–12.20**

VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Velikáni arabské literatury v českých překladech

Nobelistu **Nadžiba Mahfúze** – egyptského romanopisce a prvního arabského nositele Nobelovy ceny za literaturu představuje **Jaroslav Oliverius** – přední český arabista a hebraista. **Mahmúda Darwíde** – jednoho z největších současných arabských básníků představuje překladatel **Burhan Kalak**. **Nizára Kabbáni** – nejpobulárnějšího moderního básníka Arábie představí znalec jeho díla a také překladatel a ctitel, sám básník, **Jafar Hedar**. **Chalíla Džibrána** velikána libanonské literatury představí redaktor **Martin Žemla** z nakladatelství Vyšehrad, které v uplynulých letech vydalo téměř desítku Džibránových děl, včetně slavného *Proroka*. Moderuje: Marek Brieška (arabista a překladatel, SK). Literární ukázky čtou herci projektu Listování.

[*Svět knihy, s.r.o.*]

12.00–13.00

VAŘÍME S KNIHOU – FOYER

Vaříme s arabskou kuchařkou

S kuchařkou nakladatelství Computer Press si uděláte malý výlet do arabského světa. Autorka Renáta Janů vám přiblíží tamnější kulturu, vysvětlí podstatu arabského stolování a popíše jednotlivé recepty připravené profesionálním kuchařem.

[*Computer Press, a.s.*]

13.00–13.20

LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KRÍDLO

Klasická arabská literatura – poezie nebo i próza?

Starí Arabové dlouho vnímali pod pojmem krásná literatura pouze poezii. Próza byla chápána jako zdroj poznání a poučení. Uvádí: **Jaroslav Oliverius** – významný český arabista, překladatel z egyptské arabštiny, spoluautor učebnice egyptské hovorové arabštiny, emeritní profesor Ústavu Blízkého východu a Afriky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

[*Svět knihy, s.r.o., Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK*]

13.20–13.50LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KRÍDLO **Svět fantazijních představ staro-arabského básníka**

Tématem přednášky je problematika vztahu mezi mýtem a skutečností v životě staro-arabského básníka, jenž svými poetickými formami vytváří novou realitu vycházející z hluboké znalosti přírody jako mytologického rámce soužití člověka a ostatních živých tvorů v podmínkách před-islámské Arábie, Umajjovského a Abbásovského období. Součástí přednášky je zamýšlení nad vznikem a užitím symbolů, metaforických a metonymických obrazů v poezii těchto básníků, jejichž verše představují základ arabské poetické tradice. Mytologicko-psychologický přístup k umělecké tvorbě „básníků pouště“ umožňuje dnešnímu čtenáři pochopit, jaký význam tito básníci přikládali etickým a estetickým hodnotám.

Uvádí: Hosna Abd al-Samie – Ondrášová (Egypt), Filozofická fakulta Univerzity Ajn Šams v Káhiře.

Tlumočeno: arabština, čeština

[*Svět knihy, s.r.o., Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK*]

14.00–14.50

AUTORSKÝ SÁL – LEVÉ KRÍDLO

Arabská kaligrafie – dílna

Jafar Hedar je známý syrský literát, básník a kritik žijící v Praze, kde vyučuje arabštinu na Jazykové škole města Prahy. Aktivně se podílel na vydání mnoha knih a překladů z a do arabštiny. Patří k předním odborníkům na arabskou stylizaci písma a designu textu. Jafar Hedar vede také kurzy arabské kaligrafie. Je členem Společnosti česko-arabské. Vydal šest básnických sbírek v arabštině, podílel se na vydání jedné básnické sbírky v Jemenu s velkým jemenským básníkem Mohammedem Sharafem, rovněž se podílel na vydání *Knihy studií* o básníku Sharafim, vydané v Jemenu. Mnoho z jeho prací bylo publikováno v rozhlase, novinách, na internetu a v televizi. Se svými studenty připravuje překlady významných básníků v Arábii. Je předsedou nedávno založeného Klubu orientální poezie.

[*Svět knihy, s.r.o.*]